

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

Αρ.θ. 21	5 Μαρτίου 1977	Γραφεία: 'Οδός 'Ακαδημίας 64 - Τ. 143 Τηλ. 32.48.202 — 65.11.669
----------	----------------	---

'Ηπειρωτικά Κληροδοτήματα και η ώφέλειά τους στον Τόπο

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ν' ΑΝΑΒΙΩΣΗ Η ΣΧΟΛΗ ΧΟΤΑΧΟ- ΒΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΙΝΙΣΤΑ (ΚΤΙΣΜΑΤΑ) ΑΚΡΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΑΛΞΗ

Σε προηγούμενα σημειώματά μας στο Δελτίο της 'Εταιρείας αναφερθήκαμε πρώτα στην ψήφισή του νόμου 455) 1976 «περί επωφελεστεράς αξιοποιήσεως ή διαθέσεως των υπέρ κοινωφελούς σκοπού καταλειφθέντων ή δωρηθέντων περιουσιακών στοιχείων κατά το άρθρον 109, παρ. 2 του Συντάγματος», στην ευεργετική, στη σωστική θα λέγαμε, επίδραση, που μπορεί να έχει ο νόμος αυτός σε πλήθος 'Ηπειρωτικών Κληροδοτημάτων, τα όποια αδρανοῦν άραχιασμένα και λησμονημένα σε παλιοντούλαπα και δέν αποδίδουν τίποτα. Στη συνέχεια κάναμε λόγο για τή δωρεά του 'Αρσάκη, το σχολείο του στη Χοταχόδα της 'Αλβανοκρατούμενης Β. 'Ηπείρου, που δέ λειτουργεί περισσότερο από μισόν αιώνα και ρίξαμε τήν ιδέα ότι υπάρχει δυνατότητα που παρέχεται από το άρθρο 2 του αναφερόμενου νόμου. 'Επειδή ή θέληση του δωρητή 'Αρσάκη για τον κοινωφελή σκοπό που έταξε, τή συνέχιση τής λειτουργίας του σχολείου του στην ιδιαίτερη πατρίδα του δέν πραγματοποιείται ολοκληρωτικά, να επαναδιώση ή Σχολή του 'Αρσάκη στην πιο κατάλληλη περιοχή τής 'Ελλάδος, που είναι: τα Κτίσματα Πωγωνίου.

Με ευχαρίστηση πληροφορούμεθα ότι ή Κοινότητα Κτισμάτων υιοθετεί τήν ιδέα μας και έτοιμάζεται να προβή στην πρώτη ένδεδειγμένη ενέργεια, να απευθυνθῆ στη Φιλεκαπαιδευτική 'Εταιρεία 'Αθηνών για τήν ίδρυση και λειτουργία ιδιόμορφου βιο-

τεχνικού Κέντρου στην άκραιο εθνική έπαλξη.

Τους εύχόμαστε καλή έπιτυχία και τους συγχαίρομε.

π.λ.

ΤΟ ΡΙΖΑΡΕΙΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΠΕΔΙΚΗ ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΘΗΝΑ

'Η υπ' αριθ. 85) 1977 απόφαση τής δολομελείας του Σ. 'Επικρατείας δικαιώνει το Ριζ. 'Ιδρυμα πανηγυρικά για τήν άπαλλοτρίωση, που έκανε το Δημόσιο σε οικόπεδο τής Ρ.Ε.Σ. χωρίς να καταβάλη για άποζημίωση ούτε μία δραχμή.

'Η υπόθεση αυτή του γνωστού γηπέδου των 18 στρεμμάτων με τήν άμύθητη αξία του στην καρδιά τής 'Αθήνας (Β. Σοφίας 24) με μεγάλη συντομία είναι ή ακόλουθη.

Το γήπεδο αυτό είχε έκταση άρχικά 30 στρέμματα. 'Όταν όμως ή Πολιτεία χρειάστηκε ώρισμένη έκταση από το γήπεδο για τή διάνοιξη τής οδού Ριζάρηδων και τής λεωφόρου Β. Κωνσταντίνου πήρε — άπαλλοτρίωσε — άς ποῦμε — 11 και πλέον στρέμματα. Πήρε 3586 τετραγωνικά μέτρα για τήν οδό Ριζάρηδων και 8195 τετραγωνικά για τή λεωφόρο που αναφέραμε. Το μεγαλύτερο σφάλμα των διοικητών του 'Ιδρύματος ήταν ότι παρεχώρησαν τήν έκταση σε δυο περιόδους χωρίς καμμιά νομική διασφάλιση των δικαιωμάτων του 'Ιδρύματος για τήν άνάλογη άποζημίωση.

'Η έμπλοκή άρχισε και κράτησε και

κρατάει δεκάδες χρόνια. Δέ μπαίνομε σέ λεπτομέρειες, πού δέν έχουν και μεγάλη σημασία γιά τήν κατατόπιση τών συμπατριωτών μας.

Τò ούσιώδες και χαρακτηριστικό είναι τοῦτο:

“Ολες οί Κυβερνήσεις χωρίς καμιά διάκριση, ὅλοι οί ἀρμόδιοι ὑπουργοί ἔκαναν ὅτι μπόρεσαν γιά νά περάσουν τήν ὑπόθεση στά ξεχασμένα, γιά νά παρουσιάσουν τò Κράτος ἀφερέγγυο και ἀναξιόπιστο. Τò μεγάλο ὥστόσο καλό ἦταν ὅτι ὕστερα ἀπό τήν ἀσύγνωστη ἀφέλεια, πού ἔδειξαν οί διοικούντες τò “Ίδρυμα νά παραχωρήσουν ἔκταση οἰκοπεδική ἀνυπολόγιστης ἀξίας χωρίς τίς διατυπώσεις γιά νά καταβληθῆ ἡ ὑφειλόμενη ἀποζημίωση, κέρτησαν τή μεγάλη ὑπόθεση ἀνοιχτή μέ τήν προσφυγή τους στή Δικαιοσύνη. Και τò πλήρωμα τοῦ χρόνου ὕστερα ἀπό ἕνα τέταρτο αἰῶνα ἔφθασε. Στίς ἀρχές αὐτῆς τῆς χρονιάς ἐξεδόθη ἡ ὑπ’ ἀριθ. 85) 1977 πολυσέλιδη ἀπόφαση τῆς ὀλομελείας τοῦ Σ. Ἐπικρατείας, πού διαλαμβάνει:

Ἄριθμός 85) 1977

τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

ἐν ὀλομελεία

Συγκείμενον ἐκ τών μελῶν αὐτοῦ Ο. Κυριακοῦ, Προέδρου, Ἀγγ. Ἰατρίδη κτλ.

Συνεδριάσαν δημοσία κ.τ.λ.

Ἐπειδῆ κ.τ.λ.

Συνεπῶς ἡ προσβαλλομένη ἀρνησις τῆς Διοικήσεως πρὸς ἀνάκλησιν τῆς ἀπαλλοτριώσεως ταύτης ἐξακολουθοῦσα ὑφισταμένη και μετά τήν 15ην Νοεμβρίου 1975, δέν παρίσταται νόμιμος και δέν ἀκυρωμένης ταύτης νά ὑποχρεωθῆ ἡ Διοίκησης ὅπως διὰ τροποποιήσεως τοῦ σχεδίου πόλεως ἀνακαλέσῃ και τυπικῶς ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1975 τήν διὰ τών μνησθέντων διαταγμάτων κηρυχθεῖσαν ἀπαλλοτριώσιν τοῦ περι ὅ πρόκειται ἀκινήτου, ἵνα ἐκλείψῃ πάσα ἀμφισβήτησις περί τήν νομικήν κατάστασιν αὐτοῦ.

Ἐπειδῆ κατά ταῦτα ἡ ὑπὸ κρίσιν αἰτησις δέν νά γίνῃ δεκτή...

Διὰ ταῦτα

Δέχεται τήν ὑπὸ κρίσιν αἴτησιν. Ἄκυροι τήν παράλειψιν τῆς Διοικήσεως, ὅπως

ἀρῆ τήν διὰ τών ἀπὸ 30.8.1941 (φ. 504 Α) και 15.3.1948 (φ. 69Α) ἑ. διαταγμάτων κηρυχθεῖσαν λόγω ρυμοτομίας ἀπαλλοτριώσιν τμήματος οἰκοπέδου τῆς αἰτούσης κειμένου ἐν Ἀθήναις εἰς τήν περιουσίαν τῆς Ἰλισσοῦ και εἰδικώτερον μεταξύ γεφυράς Παπαδοαμαντοπούλου και Σταδίου και ἦτις παράλειψις ἐξεδηλώθη διὰ τῆς ἀπράκτου παρόδου τριμήνου ἀπὸ τῆς 22ας Μαρτίου 1966, ὅτε ὑπεβλήθη πρὸς τò ὑπουργεῖον Δημοσίων Ἔργων ἡ ὑπ’ ἀριθ. 29847 σχετική αἴτησις τῆς αἰτούσης. Ἀναπέμπει τήν ὑπόθεσιν εἰς τήν Διοίκησιν, ἵνα προβῆ εἰς τήν κατά τὰ ἐν τῷ αιτιολογικῷ ὑφειλομένην νόμιμον ἐνέργειαν ...

τò “Ίδρυμα ἔχει τώρα τò δικαίωμα νά φράξῃ τή λεωφόρο Β. Κων) τίνου στò κομμάτι πού ἀνακλήθηκε ἡ ἀπαλλοτριώση. Φυσικά αὐτò εἶναι μία λεκτική ἐκφραση, ἀλλὰ τò Ριζ. “Ίδρυμα, ὅποια διαδικασία κι’ ἀν ἀκολουθηθῆ, θὰ ἀποζημιωθῆ και θὰ ἀποζημιωθῆ ἔτσι, ὥστε τὰ περιουσιακά του στοιχεία νά αὐξηθοῦν σημαντικά και νά ἐνισχυθοῦν μέ ἀρκετὲς ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Δυὸ δρόμοι γιά τήν Πολιτεία τώρα διανοίγονται. Ὁ ἕνας εἶναι νά διαπραγματευθῆ αὐτὴ μέ ἐκπροσώπους τοῦ Ἰδρύματος, κάτι πού ἀρχισε ἤδη, γιά τήν καταβολή τῆς ἀποζημιώσεως, τοῦ ἔφους και τοῦ εἰδους αὐτῆς ὁ ἄλλος εἶναι, νά πιάσῃ τήν παλιὰ δουλειά, πού εἶναι ἡ ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας ἀπαλλοτριώσεως. Αὐτὴ τῆ φορὰ ὅμως θὰ εἶναι διαφορετικά τὰ πράγματα γιά τὴ διαδικασία τῆς καταβολῆς τοῦ ποσοῦ ἀποζημιώσεως κατά τετραγωνικὸ και τοῦ χρόνου ἐξοφλήσεως αὐτῆς.

Σταυρὸ μαρτυρίου ἔχει φορτωθῆ τò “Ίδρυμα τών Ριζάρηδων, ὄχι μόνο ἀπὸ τὴ μεριὰ αὐτῆ, ἀλλὰ και ἀπὸ πολλές ἄλλες μεριές. Μύρια ἐμπόδια παρεμβάλλονται. Ὅμως τò “Ίδρυμα θὰ ἐπιτελέσῃ τὸν ἀληθινὸ του προορισμὸ και θὰ ὠφελήσῃ τὸν τόπο μας. Θὰ ἐξοστρακίσωμε ἕσα ἐμπόδια και ἀν ἐροῦμε. Τò δίκιο και ἠθική τάξη θὰ κατισχύσουν.

· Η ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (ΡΕΣ) ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ — ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΝΕΟΥΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΝΑ ΦΑΝΗ ΑΝΤΑΞΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Η Ήπειρωτική Έταιρεία θεωρεί ως ευτυχή συγκυρία την ανάληψη της προεδρίας στο διοικητικό συμβούλιο της Ριζ. Έκκ. Σχολής για δυο χρόνια, ήτοι για το 1977 & 1978 από το συμπατριώτη μας και Σύμβουλο της Έταιρείας κ. "Αγγελο Κίτσο, διευθυντή των Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων του Έθνικού Ίδρυματος. Και το θεωρούμε ως ευτύχημα, γιατί ο κ. Κίτσος συνδυάζει πολλές ικανότητες και μάλιστα την ικανότητα να χειρίζεται με ευστροφία και δεξιότητα μεγάλα και σοβαρά θέματα, σαν αυτά που έχει να αντιμετωπίσει το Ίδρυμα αυτήν την εποχή. Έχει παρρησία γνώμης, είναι δε και Ήπειρώτης 100% με ρίζες βαθειά ριζωμένες, οι οποίες ενισχύουν και εξωραϊζουν την προσωπικότητά του.

Ας ιδούμε τώρα ωστόσο ποιά είναι τα μεγάλα θέματα - προβλήματα του μεγαλύτερου Ήπειρωτικού Ίδρυματος, που συνδέεται με το κληροδότημα των αδελφών Ριζάρη. Εκ προοιμίου θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε με κάποια σιγουριά: Διαπιστώσαμε με ευχαρίστηση ότι και οι πέντε Ήπειρώτες Σύμβουλοι του Ίδρυματος αποτελούν μία άρραγη ομάδα, ευθυγραμμισμένη στην επιδίωξη στόχων που να βρίσκονται σε άρμονία μ' αυτά που επιθυμούν διακαώς να γίνουν με το εύλογημένο χρήμά τους οι αδελφοί Ριζάρη και τα διετύπωσαν με τόσο μεγάλη σαφήνεια στη σοφή διαθήκη τους. Διαπιστώνουμε άκονα και κάτι άλλο.

Λάθος πολύ μεγάλο ήταν του διαθέτη, ο οποίος με τη συμβουλή των μεγάλων συμπατριωτών μας Νεοφύτου Δούκα, Γεωργίου Γενναδίου, Χρ. Κλονάρη και ιδιαίτερα του Νικ. Ίωαννίδη, ώρισε στη διαθήκη του και πέντε εκτελεστάς - συμβούλους στο Ίδρυμά του να προέρχονται από τον υπόδουλο τότε Έλληνισμό μη Ήπειρώτες. Ήταν λάθος που το πληρώνουν πολύ άκριτά οι Ήπειρώτες.

Αυτήν την περίοδο ιδιαίτερα οι μη Ήπειρώτες Σύμβουλοι κατά τρόπο άδικαίο-λόγητο, ανεξήγητο, αλλά και απαράδεκτο, αγωνίζονται με όλες τις δυνάμεις τους να ματαιώσουν κάθε μέτρο, κάθε απόφαση, που θα ήταν συντελεστική το κληροδότημα να ωφελήσει τον τόπο μας, για τον όποιον έχει συσταθή. Είναι αυτόχρονα έξοργιστική ή αντίδρασή τους, ή έχθρική τους διάθεση επί του προκειμένου. Πλάγη και παρανόηση υπάρχει στους ανθρώπους αυτούς, που δεν έχουν συνειδητοποιήσει ποιος είναι ο ακριβής ρόλος τους. Θα περάσει όμως κι αυτό. Θα αντιληφθούν πολύ γρήγορα, εάν ακόμα δεν θέλουν να το πιστέψουν, ούτε να το συνηθίσουν, ότι έχασαν το λεωφορείο.

Αλλά ως αναφερθούμε τώρα στα μεγάλα θέματα - προβλήματα του Ίδρυματος, που περιμένουν την επίλυσή τους.

1) Είναι το θέμα της μορφής της λειτουργίας της Ριζ. Σχολής.

Κανονός είδους μορφή Σχολής δεν είναι νοητή ούτε επιτρεπτή σύμφωνα με τις ρητές διατάξεις της διαθήκης του Γ. Ριζάρη, αν δεν είναι συνδυασμένη με την προσέλευση και πρόσληψη σπουδαστών συμπατριωτών των ευεργετών σε ποσοστό 50% και πολύ ύψηλότερο στη Σχολή του.

Και ποιά είναι αυτή η μορφή, όπως ομόθυμα έχουν προτείνει τεκμηριωμένα όλοι οι Ήπειρώτες: Η Ριζ. Σχολή να εξομοιωθή καθ' όλα προς το Ίεροδιδασκαλείο Βελλᾶς, που έχει αναγνωρισθή από την πολιτεία ότι επέτυχε στον προορισμό του κατά 100%.

Όλες οι άλλες οι δοκιμές και τα πειράματα, που έγιναν για τη μορφή της Σχολής, έχουν σημειώσει ολοκληρωτική αποτυχία με πλήρη έκλειψη των συμπατριωτών των ευεργετών από τη Σχολή.

Η Ήπειρωτική πεντάδα, στο Συμβούλιο, που έχει αυτήν τη στιγμή από ευτυχή συγκυρία την πλειοψηφία, πρέπει το ταχύτερο να υποβάλει στο Ύπουργείο Παιδείας την πρόταση, όπως ορίζεται από το άρθρο 4 του Νόμου περί «Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως» για τη ρύθμιση και την καθόλου άσκηση του εκπαιδευτικού έργου του Ίδρυματος της Ριζ. Έκκ. Σχολής.

2) Είναι το θέμα της όφειλης και εξοφλήσεως του Δημοσίου προς το Ίδρυμα της απόζημιώσεως από την απαλλοτρίωση

μεγάλου τμήματος οικοπέδου για τη διά-
νοση της Λεωφόρου Β. Κων) τίνου στην
περιοχή Γλίσσου (μεταξύ γεφύρας Παπα-
διαμαντοπούλου και Σταδίου).

Επιβάλλεται από θέση ισχύος πιά, ύ-
στερα από την 85) 1977 απόφαση της ό-
λομελείας του Συμβουλίου Έπικρατείας το
Συμβούλιο του Ίδρύματος να διεκδικήσει
και να επιτύχη την καταβολή της άπαση-
μιώσεως, που οφείλει το Δημόσιο προς το
Ίδρυμα και που υπολογίζεται με τους με-
τριοτέρους υπολογισμούς σε 700 εκατ.
δραχμές.

3) Είναι το θέμα της λειτουργίας του
Ανωτέρου Εκκλησιαστικού Φροντιστηρίου
ή της Ανώτερης Ίερατικής Σχολής, όπως
τή λένε, που λειτουργεί στο Χαλάνδρι με
δαπάνες του Ίδρύματος. Γιατί λειτουργεί
το αναφερόμενο Φροντιστήριο έπειτα από
την αποκατάσταση της Συνταγματικής τά-
ξεως της Δημοκρατίας, έφσον ή 1952)
1972 απόφαση του Σ. Έπικρατείας απο-
φάνθηκε ότι είναι παράνομη και αντίκει-
ται προς τις διατάξεις της διαθήκης ή λει-
τουργία αυτού του Φροντιστηρίου;

4) Είναι το θέμα της αξιοποίησεως του
γηπέδου των 18 στρεμμάτων στην καρδιά
της Αθήνας που ή αξία του φθάνει τα 2
δισεκατομμύρια δραχμές.

Που θα πάη ή έκκρεμότητα αυτή και ή
διαφορά μεταξύ Κράτους και Ίδρύματος;
Κάποτε πρέπει να πάρη ένα τέλος.

Αν το θέλη ή Πολιτεία ή ο Δήμος Α-
θηναίων, μολοντί είναι αναπαλλοτρίωτο
ας το πάρη. Φυσικά πρέπει να το πληρώ-
ση ή εάν βρίσκαται σε άδυναμία να κατα-
βάλη ένα τόσο υπέρογκο ποσό, ας το αν-
ταλλάξη με περιουσιακά στοιχεία ισάξια
και με συμφωνία κατοχυρωμένη και για
τις δυο πλευρές.

5) Είναι το θέμα της συμμορφώσεως του
Ίδρύματος προς την 4819) 1975 απόφαση
του Έφετείου Αθηνών σε συνδυασμό με
τά υπ' αριθ. 359) 550) 17.4.1976 και
6953) 1595) 7.5.1976 έγγραφα του υπ. Οί-
κονομικών — Διεύθυνση Έθν. Κληροδο-
τημάτων — που είναι άπαντητικά στα σχε-
τικά υπ' αριθ. 335) 3.3.1976 και 339) 1.
4.1976 έγγραφα της Έταιρείας μας.

Επιβάλλεται πλέον και ο Οργανισμός
του Ίδρύματος να αλλάξη και να προσαρ-
μοσθή προς τη συστατική πράξη του κλη-
ροδοτήματος και την αναφερόμενη απόφα-

ση του Έφετείου Αθηνών και στη Σχολή
να φοιτούν σπουδασται σε αριθμό και σε
κάθε τάξη, όπως οι διατάξεις της διαθή-
κης ορίζουν, αλλά και το υπ' αριθ. 6953)
1595 έγγραφο του υπ. Οικονομικών διευ-
κρινίζει.

6) Είναι το θέμα του νόμου 455) 1976
«περί έπωφελεστέρας αξιοποίησεως ή δια-
θέσεως των υπέρ κοινοφελούς σκοπού κα-
ταλειφθέντων ή δωρηθέντων περιουσιακών
στοιχείων κατά το άρθρον 109, παρ. 2 του
Συντάγματος» και δή το άρθρον 4 που δια-
λαμβάνει:

«Όσάκις ή θέλησις του διαθέτου ή δω-
ρητού ως προς τον υπ' αυτού ταχθέντα κοι-
νωφελή σκοπόν δεν δύναται να πραγματο-
ποιηθή έξ ολουδήποτε λόγου καθ' ολοκλη-
ρίαν ή κατά το μείζον του περιεχομένου
ταύτης, επιτρέπεται ή διάθεσις του κατα-
λειφθέντος ή δωρηθέντος προς τον αυτόν
ή άλλον κοινοφελή σκοπόν εις την υπό του
διαθέτου ή δωρητού καθοριζομένην περιο-
χήν ή εις την ευρύτεραν ταύτης περιφέ-
ρειαν».

Αλλά γι' αυτό το κεφαλιώδες θέμα
δεν έφίλασε ακόμα ή ώρα.

σ.λ.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ

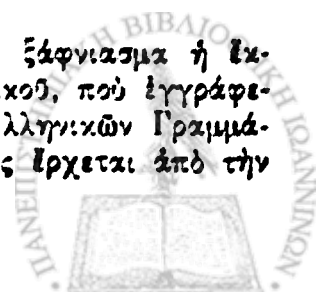
ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΣΕ ΗΠΕΙ- ΡΩΤΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟ- ΟΥΜΕΝΟΥΣ

Απενεμήθησαν τιμητικές συντάξεις
σάν αναγνώριση του πνευματικού μόχθου
τους και της προσφοράς τους στα Νεοελ-
ληνικά Γράμματα στους πάρα κάτω Ηπει-
ρωτες διανοούμενους και λογοτέχνες.

Χρυσάνθη Ζιτσαία
Τάκη Τσιάκο
Αρσένη Γεροντικό
Αγαθή Νοτίδου.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΙΝΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Είναι ένα ευχάριστο ξάφνιασμα ή έυ-
δοση ενός νέου Περιοδικού, που έγγράφει-
ται στα Μητρών των έλληνικών Γραμμα-
των. Αυτή τη φορά μας έρχεται από την

ἐπαρχιακή Λάρισα καὶ λέγεται «Ἄρμολόι».

Γιὰ κείνους πού τυχόν δὲν ξαίρουν τὴ λέξη, ἄ ρ μ ο λ ό ι σημαίνει τὸ δαντελωτὸ κέντημα πού κάνουν οἱ μ α σ τ ό ρ ο ι, ὅταν τελειώσουν τὴν τοιχοποιτᾶ μᾶς οἰκοδομῆς. Εἶναι τὸ γέμισμα τῶν ἀρμῶν, πού ἀφήνουν οἱ πέτρες ἢ τὰ τοῦβλα πού χτίζονται σὲ ἐπιφάνειες, πού δὲν μπαίνει σ ο β ᾶ ς (ἐπίχρισμα).

Εἶναι ἀπὸ τίς ἐπιμελέστερες δουλειές, πού μόνο σὲ ἀξιους τεχνίτες ἀνατίθεται. Γιατὶ θέλει μεράκι, καλαισθησία, χέρι τεχνικό.

Αὐτὸ τὸ συμβολικὸ τίτλο ἔδωσαν οἱ ἐκδότες τους στὸ καινούργιο περιοδικό.

Κανέναν δὲν ξαίρομε ἀπὸ τοὺς νέους ἐκδότες, ἔτσι ὁ ἐνθουσιασμός μας μὲ τὴν ὑποδοχὴ του εἶναι ἀνυποψίαστος ἀνυστερήβουλος καὶ ὄχι διατεταγμένος καὶ οἱ σκέψεις μας πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἐργασία τους καὶ τὴν προσφορὰ τους.

Αὐτὴ καθορίζει καὶ τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀξία αὐτῶν σύμφωνα μὲ τὴν παλιὰ ῥήση τοῦ Γρηγορίου Ξενοπούλου, πού μπαίνει σὴν τίτλος στὸ παρὸν σημεῖωμα. Γιατὶ ὁ Διευθυντής, καὶ ἔδω στὴ συλλογικὴ προσπάθεια, οἱ διευθυντές εἶναι ἐκεῖνοι πού ἐμψυχώνουν καὶ κάνουν νὰ μιλή για λογαριασμό τους τὸ περιοδικό τους μὲ τίς ἐκλεκτὲς σελίδες του.

Εἶναι ἀφιερωμένο στὴν ἔρευνα τῆς παραδοσιακῆς τέχνης τῶν Μ α σ τ ο ρ ο γ ω ρ ί ω ν τῆς περιοχῆς τῆς Κόνιτσας (Πυρσόγιαννης καὶ τὰ γύρω Μαστοροχώρια). Ἀγαποῦν τὴν πατρίδα τους οἱ ἐκδότες, τὴ μακρὰ προγονικὴ παράδοση, τὰ κατάλοιπα τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ τοῦ τόπου μας, τὴ διάσωση τῶν δημιουργημάτων τῆς λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τὴν ἀναστύλωση παραδοσιακῶν μνημείων τῶν πατέρων μας. Ἀγαποῦν καὶ ἐρευνοῦν μὲ ὄλη τὴν ἀνόθευτη εὐλιχρίνεια καὶ τὸ εὐγενικὸ ἠπειρωτικὸ ἦθος, πού διαπνέει τίς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ τους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλληλογραφία τους. Ἀπλά, παλληκαρία, ἠπειρωτικά λένε τὴ γνώμη τους, πού μᾶς συγκινεῖ ιδιαίτερα.

Εὐχόμαστε κάθε προκοπὴ καὶ ἄμποτε νὰ τοὺς μιμηθοῦν κι ἄλλες περιοχὲς τῆς

Ἑλλάδος, πού ἔχουν παράδοση πολιτιστική, ὅπως οἱ Λαγκαδινοί, καὶ Στεμνιτσιῶτες, ἢ Λακωνία ἢ Δυτικὴ Μακεδονία, τὸ Ζαγόρι, τὰ χωριά τοῦ Πηλίου κι ὅπου ἀλλοῦ γεννήθηκαν αὐτοφυεῖς μ α σ τ ό ρ ο ι πού τὸ ἱστορικὸ παρελθὸν τους παρουσιάζει ιδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

α.χ.μ.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ 1977

Καμαρώσαμε φέτος δυὸ σημαντικὲς ἐκδόσεις πού φτάσανε στὰ χέρια μας. Εἶναι προτιμότερα ἀπὸ τίς ἀτζέντες πού ἔχουν καθιερώσει μερικὰ σωματεῖα πού ἀπὸ τὸ σχῆμα τους δὲν προσφέρονται οὔτε ὕλη νὰ δώσουν, οὔτε ν' ἀπεικονίσουν τοπία τῶν περιοχῶν τῆς Ἠπείρου, πού ἀντιπροσωπεύουν τὰ Σωματεῖα αὐτά.

Πρόκειται για ἡμεροδείκτες τοίχου σὲ μεγάλο σχῆμα.

1. Τὸ ἓνα εἶναι τῆς Ἄ δ ε λ φ ό τ η τ ο ς Θε ο δ ω ρ ι α ν ι τ ῶ ν τῆς Ἄρτας. Μεγάλο σχῆμα σὲ πολυτελέστατο χαρτί. Εἶναι ἐκπληκτικὴ ἢ ἐπιτυχία τῶν ἐγγχρῶμων εἰκόνων ἀπὸ τίς φυσικὲς καλλονὲς τῆς περιοχῆς. Εἶναι χαρὰ τῶν ματιῶν, ἢ ἐμφάνιση καὶ προκαλεῖ νοσταλγικὲς συγκινήσεις ἢ πολυύμνητη ὁμορφιά τῶν Τζουμέρκων.

2. Τὸ ἄλλο εἶναι τῆς «Π ρ ο ο δ ε υ τ ι κ ῆ ς Ἐ ν ω σ η ς Π υ ρ σ ό γ ι α ν ν η ς» καὶ τοῦ Περιοδικοῦ «Ἄρμολόι». Μικρότερο σὲ σχῆμα μὲ ἀσπρόμαυρες εἰκόνες ἀπὸ παλιὲς φωτογραφίες μπουλουκιῶν μαστόρων καὶ τοπικῶν ἐνδυμασιῶν τῆς περιοχῆς. Διανθίζεται μὲ μοτίδα ἠπειρωτικῆς λαϊκῆς τέχνης. Εἶναι μιὰ προσφορὰ στὴν ἱστορικὴ καὶ λαογραφικὴ ἔρευνα τοῦ τόπου.

ΔΩΡΕΑΙ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Τὸ καλύτερο μνημόσυνο τῶν προσφιλῶν προσώπων εἶναι ἡ δωρεὰ στὴν Πνευματικὴ Στέγη, πού θὰ ἰδρυθῇ πάνω στὴν Ἀγάπη καὶ Ἀλληλεγγύη τῶν Ἠπειρωτῶν.

Ο ΕΟΤ ΚΑΙ Η ΗΠΕΙΡΟΣ

Ο Πρόεδρος και ο Γενικός Γραμματέας της Έταιρείας έπεσκέφθησαν άρμοδίους παράγοντες του ΕΟΤ στο πλαίσιο του ενδιαφέροντος της για τον ήπειρωτικό Τουρισμό. Συζητήθηκε και το ζήτημα της μετονομασίας της «Περιφερειακής Υπηρεσίας Τουρισμού» που είχε συστηθεί στην Ήπειρο κατά το διάστημα της Επταετίας, ύπαγομένης στην τότε Γενική Διοίκηση Ήπειρου, σε γραφείο Τουρισμού.

Ο Έμπορικός Σύλλογος Ίωαννίνων έχει ισχυριστή ότι με την άλλαγή αυτή μειώνονται τα Γιάννινα, και έτσι έκφραστηκαν άμφιβολίες για το ενδιαφέρον του ΕΟΤ προς την περιοχή.

Όμως από τις συζητήσεις προέκυψε ότι καιμιά περιφερειακή ύπηρεσία δεν προγραμματίζει, ούτε αποφασίζει, διότι αυτά είναι δουλειά της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΕΟΤ και του Υπουργείου Συντονισμού και Προγραμματισμού.

Αντίθετα στις προθέσεις του ΕΟΤ είναι ή στέγαση του Γραφείου Τουρισμού σε έμφανές σημείο της πόλεως των Ίωαννίνων και ή στελέχισή του με κατάλληλα πρόσωπα. Έχουν γίνει προς το αυτο συννοήσεις με τον Δήμο Ίωαννιτών και άλλους παράγοντες.

Έχει που ύπερει ή Ήπειρος είναι οι περιορισμένες δυνατότητες ύποδομης από άπόψεως ξενοδοχειακού δυναμικού. Έχει δηλ. ο νηός Ίωαννίνων 1782 κλίνες, έναντι 20.000 που διαθέτει ή γειτονική Κέρκυρα. Συνεπώς στόχος είναι ή ανάπτυξη ιδιωτικής πρωτοβουλίας για κρεβάτια, για να δεχτή τον έλοένα αύξανόμενο τουρισμό της. Είναι κοινό μυστικό ότι ακόμα και στα Γιάννινα λείπουν κρεβάτια και έστιατόρια και πού πολύ στην Ύπαιθρο.

Προς την κατεύθυνση αυτή είδαμε πολλή προσπάθεια από τον ΕΟΤ να βοηθήσει και όχι σε έργα διτρίνας χωρίς αντίκρυσμα έξυπηρετήσεως του τουριστικού ρεύματος.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Από το «Άρμολόι» τεύχος 1ο σελ. 9-10
Διηγείται ο μάστορας Τόλης Βαλτάς:

«Πρωταταξίδεψα 9 χρονών παιδί στα Πωγώνια στα 1905 κουβαλώντας πέτρα και καπάκια. Τι είδαν τα μάτια μου! Τι είδαν τα μάτια μου! Έπαιρνε ο Πρωτομάστορας την έλιά και τη χώνιζε στα δυό. Δεν ματάειδα τέτοιο πράγμα. Έμεις πεινούσαμε, αλλά κατσιουλώναμε από το φόβο. Από το χάραμα ως τη νύχτα δουλειά στο νταμάρι και σ' έτρυνε το λισιύρι και ή πείνα.

Τί να θυμηθώ... ένα ταξίδι στο Τσιάμικο έβδομηντα μέρες, πενήντα φασουλάδες. Φύτρωσαν στο στομάχι. Δεν είχε μπίσα εκείνη ή ζωή. Κοιμούνταν στα χάνια και στους ξενώνες, στιβαγμένοι στο πάτωμα δίπλα - δίπλα και οι ψείρες χόρευαν στο κορμί τους. Πολλές φορές ξαπλώνουν στα χαγιάτια των εκκλησιών και στα μπαζάρια, στρώνοντας την κάπα στο χώμα κι έχει ο Θεός.

«Μιά φορά στο Δελδινάκι ξημερώναμε κάτω από το χιόνι. Μας πλάκωτε είκοσι πόντους, κι έμεις από κάτω. Μή κουνιέστε! μας λέει ο Θωμάς ο Τσιουράκης. Κάτστε και μή κουνιέστε, ας ρίχνει όσο θέλει».

Μιλούν με πίκρα για μιά περιφρόνηση που συναντούσαν από τους ντόπιους πληθυσμούς.

Μάστορας σήμαινε παρακατιανός.

«Σ' ένα ταξίδι δούλευαν οι μαστόροι στο σπίτι μιας χήρας.

— Μάνα! λέει ή κοπέλλα, ήπια από τον κουβά νερό το γομάρι.

— Και τί πειράζει! ας ήπια, άπαντάει ή τρανή.

— Ήπια κι ένας μάστορας, μώρ μάνα!

— Χύστο γρήγορα...»

Ἑσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ

Ἀπὸ τοῦ περσικοῦ Μαρτίου ἢ Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας ἔχει ἀποδοθῆ σὲ μιὰ εὐγενική προσπάθεια ν' ἀποκτήσῃ ἰδιόκτητη Στέγη γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τ' Ἀρχεῖα τῆς, τῆς Ἐκδόσεως τῆς, τῆ Βιβλιοθήκῃ τῆς, πού καθημερινῶς πλουτίζεται, τὴν πνευματικὴ τῆς προκοπή.

Ἀπόφασις τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς εἶναι τὸ ἔργο νὰ τελειωθῇ μὲ ἰδιωτικὰς ἡπειρωτικὰς εἰσφορὰς. Καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἐνδὸς ἔτους εἶναι πολὺ ἐνθαρρυντικά.

Ἡ συγκινητικὴ ἀνταπόκρισις, πού ἐρχε ἢ ἐκκλήσῃ τῆς Ἑταιρείας, μᾶς ἐρέθισε νὰ σκοπεύσωμε πρὸς τολμηρότερους στόχους ἀπὸ ἀπόψεως ἐμβάδου καὶ κυβισμού, ὥστε τὸ ἔργο νὰ γίνῃ ἀντάξιο τῶν Πνευματικῶν Ἑπειρωτῶν τῆς Πρωτευούσης. Στὰ τρίπτυχα τῶν Δωρητῶν, Ἀφιερωτῶν καὶ Εὐεργετῶν πού θὰ στολίσουν τὴν Πνευματικὴ Στέγη κανένας Ἑπειρωτῆς δὲν πρέπει νὰ λείψῃ. Νὰ γίνῃ τοῦτο Μαυσωλεῖο τῶν προσφιλῶν Νεκρῶν πού θὰ διατηρήσῃ αἰώνια τὴ μνήμη τους, γιὰ δὲ τοὺς ζῶντας θὰ διαγωνίζῃ τὴ φιλομουσία καὶ τὴν πρὸς τὰ καλὰ ἔργα ἐφεση.

ΑΚΟΜΗ ΠΙΟ ΠΟΛΛΟΙ ΣΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οἱ πνευματικὰς ἐκδηλώσεις τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας πλὴν τῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως πού χαρίζουν, γίνονται καὶ ἀφορμὴ κοινωνικῶν ἀναστροφῶν ἀνάμεσα στὴν Ἑπειρωτικὴ Παροικία τῆς Πρωτευούσης στὸ ἐκλεκτὸ πεδίο τῆς διανοήσεως, μὲ τῆς τακτικὰς κάθε μῆνα συναθροίσεις.

Θὰ μᾶς δίνετε χαρὰ καὶ θὰ προσφέρατε πραγματικὴ ὑπηρεσία, ἐὰν μᾶς συνιστούσατε πρόσωπα πού μποροῦσαν νὰ παίρουν τὸ Δελτίο Πνευματικῆς Ἐνημερώσεως — ὄρεάν — ὥστε νὰ μετέχουν κι αὐτά.

Ἡ εἴσοδος κάθε Ἑπειρωτῆ καὶ κάθε πνευματικοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὄχι μόνο ἐλευθέρη, ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμητή.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΙΣΕΤΙΑΣ

(Συνεχίζεται καὶ τελειώνει ἡ δημοσίευσίς θεμάτων καὶ ὁμιλητῶν, πού ἐδόθησαν ἀπ' τὴν «Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία»).

- 16.1.1974 Μιχ. Πετρόχειλος. «Ὁ ἡπειρωτογράφος Παναγ. Ἀραβαντινός».
- 3.3.1976 Ἐλσα Γαλανίδου-Μπαλφούσια. «Τραγούδια τοῦ Κάτω Κόσμου καὶ μοιρολόγι τῆς Ἑπίρου».
- 6.4.1976 Δ. Λουκάτος. «Ὁ παροιμιῶδες λόγος τῶν Ἑπειρωτῶν ἀπὸ τὴ Συλλογὴ τοῦ Δημ. Σαλαμάγκα».
- 5.5.1976 Ἄλ. Στάρα. «Παραδοσιακὰ ἀρχιτεκτονικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὰ Ζαγοροχώρια τῆς Ἑπίρου».
- 19.5.1976 Β. Ζῶγκος. «Τὸ πρωτόκολλον τῆς Κερκύρας πρᾶξις διεθνοῦς ἀναγνωρίσεως τῆς Ἑλληνικότητος τῆς Βορ. Ἑπίρου. Ἐπιπτώσεις τοῦ Πρωτοκόλλου ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος καὶ τὰ προκαλέσαντα τὴν ὑπογραφὴν του αἵτια».
- 27.10.1976 Π. Δελλαπόρτας. «Μνήμη Γεωργίου Γκάλκου».
- 26.11.1976 Κ. Βουρβέρης. «Ἰωάννης Χαντέλης, ὁ ἐπιφανὴς Ἑπειρωτῆς Φιλολόγος».
- 15.12.1976 Μ. Πετρόχειλος. «Γεώργ. Ζαλοκώστας».
- 19.1.1977 Ἄρ. Πανώτης. «Ἀθηναγόρας ὁ Α', ὁ Πατριάρχης τῆς ἐν Χριστῷ Ἑλπίδος».
- 23.2.1977 Ἄλέξ. Χ. Μαμιόπουλος. «Ἀπὸ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου ὡς τὸ Μπιζάνι. Ἀπὸ τὸ θρῆνον τῶν Γιαννίνων, στὸ γλυκοχάραμα τῆς λευτεριάς».

Οἱ Δωρεῖς γιὰ κοινωφελεῖς σκοποὺς ἐκπίπτουν ἀπὸ τὸ φορολογητέον εἰσόδημα.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

1906, ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ 1934

ΕΙΣΔΟΧΗ «ΦΙΛΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ» 1976

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 64, Τ. 148

ΤΗΛΕΦ. 82.48.202 - 65.11.669

Ἀξιότιμον Κυρι.....

Ζαχ. Τσοπαζιάν

Καθ. Π.Τ.αί.δ

Γαλαττία

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία» Ἀθηνῶν ὀργανώνει τὴν Τετάρτη, 23ῆν Μαρτίου 1977, ὥραν 7.30 μ.μ. εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (Ἐλευθ. Βενιζέλου 22 - Ὀμήρου) τὴν ἔκτην κατὰ σειράν πνευματικὴν ἐκδήλωσιν τῆς περιόδου 1976-1977.

Κατ' αὐτὴν, μετ' εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου, θὰ ὁμιλήσῃ:

Ἡ Κυρία Χρηστίνα Κίτσου-Πιτούλη, φιλόλογος με θέμα:

Ἡπειρωτὲς Τυπογράφοι στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας.

Παρακαλοῦμεν, ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ τιμήσετε τὴν Ἡπειρωτικὴ Ἐσπερίδα με τὴν παρουσία σας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ

Ὁ Πρόεδρος
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ